

Az előfizetés ára:

1883 januártól egész évre . 8 frt.
 fél évre . . . 4 frt.
 „ „ „ negyed évre . 2 frt.
 Előfizetheti a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében,
Traub B. és társánál, Böhm M.
 könyvkötőnél.

PÉCS

A hirdetések ára:

Négy hasábos petitsor
 1-szer 6 kr
 2-szer 5 kr
 3-szor 4 kr
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
 Nyiltterben egy sor . . . 10 kr.

Politikai és vegyes tartalmu lap.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
 Kapható a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B. és társánál, Böhm M.** könyvkötőnél Király-utca-

Pécs, 1883. szeptember 27-én. *)

Az a hír szárnyalta be nem rég a lapokat, hogy figyelembe véve, miszerint a napjainkban országsszerte beállott zavargások felidézésében a magyar sajtónak egyrészt felelősség terheli, a legközelebb megnyilando országgyűlési időszak alatt indítvány fog tételni sajtószabadságunk reviziója és korlátozása végett és ez indítvány előreláthatólag a nagy többség által el is fog gadtatni.

A kormányelnök nagyváradi beszédének van egy része, mely mintegy igazolni látszik a szárnyaló hírt. Szerinte a kormánynek kötelessége a haza polgárai békés egyetértésének megóvásáról gondoskodni s ezt „ha nagyobb lesz a mozgalom teheti a szabad élet nyilvánulásai egynémelyikének ideiglenes korlátozásával.”

Mit értett a kormányelnök ez alatt, azt pontosan csak ő maga sorolhatná elő, de azt hiszem nem esalódunk, ha ezen „korlátozás” és a már korábban szállongó hír között némi összefüggést találunk.

Nyíltan és habozás nélkül kijelentjük, hogy a sajtó mostani szabadságát, vagy jobban mondva azt a módot, a mint

*) Ugyanezgy tárgyban két ezik érkezett különböző oldalról hozzánk. Adjuk mindkettőt, mert mindkettő figyelemre méltó dolgokat tartalmaz. Az elsőt mult számunkban közöltük, a másodikat itt veszik olvasóink.

A „Pécs” tárczája.

„Kérek kéziratot!”

A szerelem! . . . Miről is irhatna a tárczáiró hamarjában, ha a háta megett szurtos szedőgyerek sillakol, hogy a telírt lapjal, mint diadal zászmánnyal rohanjon a nyomdába, hogy a metteur en page parancsának: „kézirat nélkül haza ne jöjj!” eleget tegyen; hol találna hálásabb tárgyat, mint a szerelem?

Nincs lantos, ki meg nem énekelte volna, nincs ember, ki nem érezte volna — a burgundi hercegtől kezdve — e bübájós szó hatását: szerelem . . .

Szivre a kézzel s őszintén bevallva, azt hiszem nem található Plató tollatlan két lábú állatai — csufnéven: ember — között csak egy is, ki ne lett volna egyszer szerelmes.

Sőt én is voltam . . . s ha szorosan vesszük, vagy ok is.

Pedig avval sok van mondva, mert a tárczáiró szívének és eszének folyton helyén kell lenni, ha hivatásának megfelelni akar. Már pedig a ki szerelmes, annak szive hevesebben dobog — ez abnormis állapot —

a sajtó jelenleg szabadságával él, erős kifogások alá esőnek találjuk, s azért a mostani sajtóviszonyok megváltozását melegen óhajtuk.

A megrendszabályozástól nem félünk, de nem is tulajdonitunk annak olyan sikert, mint a minövel a szabályozók magukat netán kecsegtetik.

Mint annyi sok másban, úgy a sajtószabadság tekintetében is nálunk szélteben téves fogalmak uralkodnak.

Azt hiszik, hogy a sajtó szabadság nem egyéb, mint egy szabadelvű sajtótörvény. Azt hiszik, hogy ha a sajtó szabadságát törvénybe iktatják s paragrafusokba szedik, már mindent bírnak s azontul nincs egyéb teendő, mint a paragrafusok felett éberen örködni s rögtön meghuzni a vészharangot, melyt azok közül valaki valamit elhagyni, vagy valami kellemetlenebb pótléket hozzá tenni akar.

Pedig ez nincs úgy. A sajtószabadság bármilyen teljes is legyen a papiroson, ha a mindennapi élettel nem áll összhangzásban, ha az egy igazán szabad társadalom által nem támogatatik: lehet látszat, de nem lehet valóság, lehet tetszetős külső alatt sok bajnak szülő oka, de nem teremheti meg soha sem azon jó gyümölcsöket, melyeket kedvező körülmények között teremnie kellene.

Nem a sajtó, hanem a közönség a fő, mely a sajtót fentartja, és ha e közönség

olyan, mely csaknem megköveteli és bírja a szabadságot, hanem azzal helyesen élni is és megvédelmezi azt úgy a csonkítástól, mint a tulhajtástól, akkor a sajtószabadság élni fog és megtermi gyümölcseit.

Mert a milyen a nép gondolkozása, olyan sajtója is.

Nehezünkre esik, de valljuk be őszintén, szépítgetés nélkül (minden haladásnak első feltétele a létező hiányok felismerése), hogy nálunk még sok előfeltétel hiányzik arra, hogy sajtószabadságról oly értelemben, mint az p. o. Angliában található, beszélni lehessen.

Nálunk Magyarországon a közszabadsági állapotok sok kívánni valót hagynak, mert nálunk a szabadságnak meg van kereete, de hiányzik annak igazi tartalma, bírnak szabad alkotmányt, de hiányzik annak éltet adó lényege, az azzal élni tudó társadalom.

Mert nagy és nehéz feladat szabadnak lenni, s e nehéz feladatot csak az előhaladás magasabb fokán álló nép oldhatja meg, nép, mely önállóságában szigoruan tudja magát fegyelmezni. Valamint az ember, aki a társadalom is szabad nem lehet, ha csak nem neveltetett szabadságra. De ezen nevelést az ember sem iskolában nem találhatja, sem könyvekből nem meritheti, hanem csak önbizalom, önkormányzás, sőt önfékezés által fáradságosan nyeri meg. Ép úgy kell a nemzeteknek a szabadságra

esze sokszor jár vendégszerepelni, többnyire akkor, mikor helyén kellene lenni, oda, hová személyesen nem mer elmenni.

Különös az a szerelmes embernél, ahelyett, hogy elismerné, tagadja, ahelyett, hogy szerelme központja körül, mint nap körül a bolygó forogna, kerüli azt.

Sajátos logica.

Éhes vagyok s nem kérek enni, szomjas vagyok, nem iszom, fáj a fogam, nem huzatom ki: ez körülbelül más térre vive, a szerelmesek logiciája.

Pedig hát mily magasztos a pillanat, ha messzecegenő megszólal a harang.

Tudják-e mit jelent ez?

Aki éhes menjen enni, ha van mit . . . Ezt minden ember tudja s fel sem tűnik, de bár minden ember szerelmes, az dobjon rám követ, ki nem declarálna boldognak, ha imádottam előtt az utczán letérdelnék s színészi pathossal azt szavalnám, hogy:

„Szeretek én egyetlen egy virágom” vagy pedig:

„Hogyha szeretsz: szeress szivből.”

Jól mondta, aki mondta, hogy: a szerelem ibolya, s részemről elismerem, hogy igaza volt, mert saját tapasztalatomból beszélve, bizony-bizony végtelen gyáva a szerelmes, érzelmeinek felkorbácsolásával szemben.

Az, ki rövid, sokszor pillanatnyi ismeretség után azt gondolja, hogy „forrongó vulcán” s imádottnak atakkal bevallja érzelmeinek lánghévet: az előttem oly vásárnapi szerelmes, mint a sonntags jäger, ki az esztendő egyik vasárnapján délután két óraker puskásan, vizslásan végig megy a piacon s este a szőlők felül szökik be, jószerencse, ha a nyul helyett agyonlőtt malacz kárterítése fejében a puskát el nem vették tőle.

No lám pedig sonntags jäger van elég, ki jó vadásznak tarja magát, valmint olyan szerelmes is, ki ma itt, holnap ott rohan ajtóstól a házba, hogy ma itt, holnap ott dobják ki az ablakon.

S mégis azt hiszik, hogy az ő rendszerük az egyedül üdvözítő, „mert hát a pillanatot meg kell az üstökénél ragadni,” „minden percednek leszakaszd virágát,” mert eltűn visszajöhetlenül.

De hát, mint nagy Frigyes mondja: „Mindenkí a maga módja szerint üdvözüljön.”

A másik véglet, az még ezírább. Talkozom X. barátommal nagy gálába van csapva, tehát nyakkendő, frakk.

„Szervusz . . . sietek.” „Hová, ember? hahó, várj.”

annak hosszu gyakorlása által előkészülniök. S ez hiányzik nálunk.

A mi közsabadságunk még nagyon is fiatal, alig néhány évtizedes. 1848 előtti alkotmányunk arisztokratikus volt, mely egy számbelileg kisebbségben levő osztályra szorította a szabadság élvezetét. Az országalakosok nagy többsége nálunk 1848, illetve 1867 előtt szabad soha sem volt. És ez nagy fontosságú tény közsabadsági állapotaink megítélésénél, mert a szabadság hosszas gyakorlásának hiánya mindenütt a világon visszas állapotokat teremtett, s ha nálunk ez nem is vezetett olyan borzasztóságokra, mint péld. a francziáknál (nemzetünk nem kis dicsőségére) de tagadhatlanul ebben kell találnunk nem egy bajunknak magyarázatát.

Innen van, hogy mi még mindig csak törvényekben s nem erkölcsökben bírjuk a szabadságot, mert azt erkölcsünkben csak mint a semmittevés, kiesapongás és korlátlán igények szabadságát alkalmazzuk. Ha meg van kenyerünk, nyugodtan engedjük át magunkat élvezeteinknek, nem élünk szabad polgári jogainkkal, nem tartjuk kötelességünknek, hogy a közjónak aktív munkái legyenek, hanem tespedünk anélkül, hogy zavartatni engednők magunkat ama terhes állami és más közügyek által, melyekre — tisztelet a kivételeknek — számtalan előítéleteink és haszontalan foglalkozásaink folytán ugy is képtelenek vagyunk. Igy van aztán, hogy szokva vagyunk mindent a kormánytól és magasabb hatalmaktól várni, másrészt pedig egyéni, családi és osztály érdekeket a közérdek felé helyezni.

Nagy és komoly bajok ezek, melyek mind csak azt bizonyítják, hogy mi még szabadságunkkal élni nem tudunk.

És ezen nagy bajok ismétlődnek a sajtó szabadságában is, mely meg van pápíroson, de nincs meg az életben.

A sajtó a maga szabadságát ugy fogja fel, mint a becsület orszá, elvkufárkodás és izgatás szabadságát, de minden zajongása mellett is szolgálilag hizeleg a tömeg szenvedélyeinek s balvéleményeinek és meghu-

nyászkodik, midőn ellenkezőbe kellene jönnie bizonyos egyének, családok, avagy uralgó osztályok érdekeivel.

S ezt kell is tennie, ha élni akar.

Mert a közönség vakon csügg előítéletein, kiesinyes érdekein, s nem tudja elszíválni, hogy a sajtó neki az igazságot szemébe mondja. Ha nálunk felhangzik az igazság hangja, mely nem sértve, nem gyanusítva, nem rágalmozva, de méltóságosan, mint az szabad sajtót megillet, rá mutat az igazi bajokra, s azoknak igazi okaira, ha korszéri eszmék ellenkezőbe jönnek régi szokásokkal, a jelen érzelmei harcolnak a mult emlékei ellen: akkor a közönség ezer torokkal visszhangozza az ilyen hangra a kárhoztatását.

Ez az a nyög és bilines, melyben a magyar sajtó sinlődik, melyet arra a társadalom rakott s melyet törvény által sem tágitani sem megszorítani nem lehet.

Mert nem a jogtudósok pecsétje okleveli őrzik meg az emberek és a sajtó függetlenségét. Ezek csak külszerűségek, a szabadságot jó színben tüntetik fel, ruházattát és tartozékait képezik, s ünnepi köntösét béke és nyugalom idején. De magát a sajtó szabadságot egyedül a társadalom képes fenntartani, mely magát annak szellemébe leginkább bele élte, mely önimádástól menten az önálló gondolkozást és igazmondást szereti, a kiesapongó, rágalmozó, kufárkodó sajtót pedig mint meg nem felelőt lehetetlenné teszi s kérlelhetlenül elpusztítja.

Hiszünk a jövőben. Erősen hiszszük, hogy egy emelkedettebb szellemű, boldogabb időben ez be fog következni.

Azt azonban nem hiszszük, mert nem tartjuk gyökeres orvos szernek, hogy paragrafusokkal a jelen bajon segíteni lehetne.

Nem félünk a rendszabályozástól, nemcsak azért mert lelkiismeretünk nyugodt, hanem azért is, mert a paragrafusoktól, mint kerettől, a sajtó szabadság igazi lényegét különböztetik, s a meg szorító paragrafusok-

kat e lényeggel szemben mellékeseknek, s kevés erejűeknek tartjuk.

Haszna azonban még is lehet a korlátozásnak, mely minden visszaélésnek természetserü következménye.

Mert igazságtalan sőt veszedelmes dolog az, hogy míg a felizgatott tudatlan nép golyóval, börtönnel fenytetik, addig az izgató markába nevesen, s áldozatainak filléreit esőrgetve, budai házi urrá avanciozozzon.

A főrendiház valamint a **képviselőház** e hó 27-én tartotta a szünetek után első ülését. Az érdemleges tárgyalások csak a jövő héten veendik kezdetüket.

A pécsi kereskedelmi és iparkamara szept. 26-án tartott közüléséből. Elnöklő Szontagh Mátyás megemlékezvén a kamara által kiadott évi jelentésről, annak gondos szerkesztése s az adatok fáradságos gyűjtéséről a kamarai titkárnak jegyzőkönyvi elismerés megszavazását indítványozza, mi egyhangulag el is fogadtattott. Továbbá jelenti elnök, hogy a kamara köréből kiindult azon terv, mely szerint Pécsen állandó sertésvásári és sertéshizlaló telep létesíttessék, legközelebb megvalósul, a mennyiben a város a szükséges telket felajánlotta s az üzlet alapításához szükséges tőke is az alakult érdekeltség által biztosítva van. — A kamara kezdeményezése folytán létrejött közsöveggyár okt. hó 1-én kezdi meg működését a várostól kibérelt Angyal-féle malomban. Mindkét jelentés örvendetes tudomásul vétetett. Az elnökség javaslatára a kamarai iroda hivatalos órái, tekintettel a rendkívüli megszapordott ügyforgalomra, f. é. december hó végeig naponként másfél órával hosszabbíttatnak meg. A hiv. órák tehát d. e. 8—12 és d. u. 2—6 óráig tartanak. — A földm. ipar és keresk. m. kir. miniszterium leírata, melyszerint a magyar szlovon határon fennálló belépő állomásoknál a szarvasmarha és állati nyersterméyek megvizsgálásáért megengedett s e kamara által több ízben panaszolt díjzedés beszünttetett — örvendetes tudomásul vétetett. — 95 paksi iparos-

Utána rohanok, megfogom a fecsketárkat s eközben ilyen diskursus fejlődik ki:

„A Malvin.” . . .
 „Nos a Malvin?” . . .
 „Most lesz az eljegyzés.” . . .
 „Tehát elveszed?” . . .
 „Aóh! Dombi veszi el . . . tanunak hívott.” . . .

„Hisz’ te voltál belé szerelmes s más veszi el?”

„Pech! Én holnap akartam megkérteni.”
 Ez elkésett.

Ilyen az ember: a végletek között ingadozik. Egyik tulheves, a másik akár a patkószeg: hideg.

S az ember ameddig ember marad, tökéletes soha nem lesz. Nem tudja a kellő pillanatot felhasználni.

Egy barátom, ki nagyon szeretne szerelmes lenni s irigylő egy másik sorsát, ki folyton a szoknya után fut, nem képes magát elhatározni: kibe legyen szerelmes? Szóktel nem szeretne, mert ő is szőke; (a rossz nyelvek ugyan pirosnak mondják) látott egy barnát: az meg kissé alacsony hozzá.

„Barátom! Van, van elég leány. Akit én szeretnék, az más szeret, aki talán engem szeretne, azt én nem szeretem.”

Ily logica mellett . . . megmarad aggregénynek.

Nem is tagadható, hogy a szerelem furesa valami, hát még a házasság?

Hasonlítoták kaliczkához: aki benn van szeretne ki, aki kiinn van szeretne be: sorsával senki sincs megelégedve.

Mig az ember csak ember fia, őh akkor oly szépek az ábrándok . . .

A kis deák azon álmodozik: ha majd az „érettségit” letettem . . . Blanka is nagy leány lesz, akkor . . . elveszem.

Ha azután az „érettségi” le van téve, s Blanka nagysám (tegnap kapott először hosszu ruhát) szemének kegyes sugárait a joggyakornok ur felé fordítja, az érett ifju matrikuláltja magát valamely felsőbb tantézetbe s lesz belőle: „uraságod” még a professor előtt is, akkor ideáljának (nem Blanka többé, legalább is valamelyik professor ur leánya) „még csak négy évig kellene várni.” Mi az négy év? „Semmi, vagy csak négy nap egy szerető szívnek.”

Pedig rengeteg idő az.

Ez alatt az ideál rég férjhez ment s boldog mamája két sívító anygalkának.

A négy év letel . . . az ember fia ember lesz . . . körül néz maga körül . . . elmegy egy bába . . . hogy a fal valahogy le ne találjon dülni, neki támaszkodik s gondolataiban elvonul előtte a gyermeki, az ifju ábránd s akkor látja csak mennyit kell még neki küzdeni, mily messze van

még az ígért földtől, a boldog országtól, hol ő lesz a legigénytelenebb rabzolga, ki még is király, hol a legényélet örökös baja a legpedansabb rendde változik, hol a kozmás leves, ha a kis feleség főzte, jobban ízlik mint a „beef a l’anglaise” . . . messze van, még határai is alig látszanak a boldog házasság országának.

S ha megnösi, a szerelem meg van ugyan, de mellette áll az élet prózája is, mely a legköltőbb szerelmet is háttérbe szorítja . . .

De ne tovább, már ugyis majdnem eltertem tárgyamtól, pedig ezélon csak az volt, hogy a „nagyfejű szedőm” egyszer már békében hagyjon: a tárcza kész.

Hiába! a tárczairó végzete az: irni kell; a ki nem tudja, nem is hiszi mily pressiót gyakorol egy szedőgyerek az emberre. Folyton szaladgál s addig béke nincs, mig kívánsága ki nem elégittetik.

Ez is szerelmes, dühös szerelmes, csak-hogy a kéziratokba s oly kitarító ostromló, ha kidobják az ajtón, az ablakon dugja be szurtos fejét:

„Kérek kéziratot.”

nak aziránti folyamodására, mely szerint a kamara D. szt. György községnek országos vásár engedélyezéseért való kérelmét elutasítván véleményezze a miniszteriumnál — majd határoz a kamara, ha a község kérvénye beérkezik a kamarához. — Kündl József kam. tag előterjesztés, mely szerint a pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék kamatainak megadóztatásáról szóló törvény 3. §-ban kitüntetett határidő be nem tarthatása miatt a pénzügyintézetektől méltánylatul szedettek késedelmi kamatok s így e rendelkezés megváltoztatása érdekében felterjesztés intézések a m. k. pénzügyminiszteriumhoz, egyhangulag elfogadtatott. — Mautner József szegszárdi borkereskedő és szesz főző azon kérdést intézi a kamarához, hogy a szesz- és pálinkafőzők tulajdonosainak megvan-e engedve törökült egy szesz- és pálinkafőzéshez alkalmas egyéb nyersterményeket pálinkáért vagy szeszért „becserélni”. Minthogy az italmérsi jog szabályozására vonatkozó rendeletekben továbbá sem az 1878. évi 24. és 1868. évi 16. t. cikkben erre nézve intézkedés nem foglaltatik, a kamara a pénzügyminiszteriumhoz fordul felvilágosításért.

Törvényszéki csarnok.

A helybeli kir. törvényszék vizsgáló bírója, Czigliányi Béla ur az észéki vasuti hid leszakadásából felemerült bűnvizsgálathoz szükséges szakvélemény kivételét végezt f. hó 18-ikán szakértőként Klimm Mihály, a kir. műegyetem vízépítészeti rendes tanárát, Schmidt József es. és kir. alezredes és észéki mérnökarri igazgatót, Blum Gyula, a pécsi kir. állam épít. hivatal főnökét, Nendtvich Sándor városi főmérnököt és Zueker Miksa Eszék város mérnökét ide Pécsre meghívta.

Nevezett szakértők a fennemlített napon reggeli 8 órakor a kir. ügyészség helyiségeiben megjelentek és az ügy tárgyalásához azonnal hozzá fogtak, ez okból rendelkezésükre bocsátatván a helybeli kir. törvényszék egyik ülés terme. Ezen tárgyalásnál, mely a vizsgáló bíró által vezetett, jelen volt a más nevezetteknek kívül még Angyal Pál kir. alügyész, továbbá mint tanak Faragó Gyula, az alföldi vasut észéki osztály mérnöke és Balogh Sándor észéki kir. folyammérnök. Mindezek előtt a szakértők és tanak megeskete után a tárgyalás megkezdett azzal, hogy a szerencsétlen esemény után felvett helyszíni leletre vonatkozó tervek bemutatottak és a felvett jegyzőkönyvek felolvastattak. Ezen kitűnő pontossággal és szakértelemmel készült adatokból a szakértők egész világos képet nyertek arról, hogy azonnal az esemény után, milyen állapotok voltak a helyszínen, mely körülmény maga a véleményadásnál igen nagy fontosságu. Az észéki m. kir. folyammérnök ur által bemutatott dráva helyszínrajz és az azonnal az esemény után felvett helyszínrajzból, a szakértő azonnal felismerhette azon felette kedvezőtlen helyi viszonyokat, melyek között a leszakadt hid létezett. A leszakadás utáni állapotról fényképek is állottak rendelkezésre, azon kívül egy igen pontos felvételi tervrajza a hidnak a leszakadási állapotáról és nem különben egy keresztelvény rajz a Dráva medrének azon irányában felvéve, a hol a leszakadt hid állott, végtére számos mélyegmérési adatok a drávai keresztelvényről a hidirányában az eseményt megelőző időről, számos víz mérce adatok, melyekből, a szerencsétlenséget elő idézett árvíz plázisáról, tiszta fogalmat alkotott a szakértő magának. Ezen adatok áttanulmányozása után, felolvastattak a vádoltak kimondásai és a nagyszámu tanak vallomásai. A rendelkezésre bocsátott nagy anyag segítségével a vizsgáló bíró feltéven a kérdéseket, a szakértők véleményeiket kifejtették.

Ezen eljárásnál Friedmann védő-ügy véd, Récezy Gyula képviselője is jelen volt. Felette érdekesek voltak ezen fejtegetések, vitatkozások és meggyőzések. A műszaki tudomány és gyakorlat hatalmas fegyvereivel vivatott a harc a valóság kiderítése céljából, ünnepélyesen, komolyan a mint azt maga a tárgy kívánta, szellemesen, találóan és ha szabad e kifejezést használni elégánsan, a mint az oly művelt és tudományosan képezett személyiségektől, mint a szakértők, elvárható volt. A vizsgáló bírónak teljes és kimerítő kép nyújtott a szakértők véleményében, mely vélemény Klimm Mihály jeles szaktanár tollából került ki, melyben majdnem egyhangulag, igen csekély eltéréssel, valamennyi szakértő véleménye kifejezve van. Reméljük, hogy a bíró, kire e vizsgálat bízva van a véleményben megadott anyagból oly képet fog a törvényszék elé állítani, hogy az igazságos és büles ítéletét meghozhassa.

A szakértők működéséről következő részleteket közölhetünk:

A szakértők szeptember 23-án, tehát 6 napi tárgyalás után, végleg befejezték munkálatukat. A vizsgálati iratok tanulmányozása a nagymennyiségű rajzok, u. m. hidvázlat, puhatólási terv, a Dráva vízállásainak graphikai méretei, a Dráva keresztelvénye a Dráva és a Duna szakasz átnevezési térképe, a Dráva hosszalvénye alapján két napot vett igénybe. Azután kezdődött a feltett kérdések megvitatása, melyek mindgyökire a szakértők nyitult ülésben, a legkisebb részletekig kiterjeszkedő tárgyalás után megadták feleleteiket.

A megállapított feleleteknek írásba foglalására a többi szakértők Klimm Mihály műegyetemi tanárt kérték föl, ki munkájával 21. és 22. folyamán elkészülvén, az előterjesztett szöveg még az nap délután hitelesített, 10 ivre terjedő jegyzőkönyvbe foglaltatott, melyet 23-án délután, tehát a catastropha évfordulója napján, söt órájában a szakértők, a bíróság és az ügyészség aláírták. — A szakértők véleménye oly szakmunka, mely tudományos apparatussal kiterjeszkedik a szerencsétlenség előzményeire, constaltálja annak szükségképeni bekövetkezését, — annak okait, rámutat nemesak arra, mi elmulasztott, hanem arra is, a mit a szerencsétlenség elhárítása végett tenni kellett volna. A szakértők megállapodásai kevés kivétellel egyhangulag jöttek létre. Főbb pontjaik a következők: 1. A hid leszakadásának közvetlen oka a VI. fajúrom alámosása volt. E járom helyén, mert a catastropha után itt pilótáknak nyoma sem találtatott, az egy hónappal előbb eszközölt mérésekhez képest 5 méter és 02 centiméter medermélyítés tapasztaltatott. A vélemény 9 pontban indokolja az alámosást. 2) A felforgott körülmények között az alámosásokra következtetni lehetett, a mi öt pontban indokoltatik. 3) Az alámosás mértékéről is lehetett tudomást szerezni — és pedig mélyegmérések (sondázás) után a mi azonban teljesen elmulasztott. 4) Ha a mérések pontatlanok is lettek volna, 1—1¹/₂ méter különbség mellett is vezetnek vala oly eredményre, mely immenens veszélyre mutatott volna. Erre nézve a sondirozások már az árvíz jelentkezésekor, ettől kezdve pedig mindennap 2—3 ízben, söt éjjel is kellett volna folytatni. 5) A vonatok mozdony nélkül való közlekedését (átváltást) kellett volna elrendelni, söt a forgalmat beszüntetni, legkésőbb akkor, a mikor az illetékes felügyelő közeg észrevette, a mit vagy 30 tanu bizonyít, hogy a VI. hidjárom ferde irányban áll.

A szakértők még más irányban jövő nagy veszélyekre is rámutatnak, ilyenek: a leszakadt hid kedvezőtlen helyzete a feljebb fekvő műépítményekhez képest, minők a közvetlen közelben lévő munkahid és szerelési állvány, a 90 méterrel feljebb fekvő állami közúti fahid, végül a nagy árvíz alkalmával leuszott számos fatörzs, melyek

közt 1 méter vastagságuk is voltak, gerendák, tuskók stb.

A hid felső szerkezetében nem volt hiba. A vizsgálat befejezése a legközelebbi hetekben várható.

H i r e k.

Hymen. Jeszenszky Ferenc Baranyavármegye alispánjának kedves és művelt leányát, Etelkát e napokban jegyezte el Hirsch Lajos, hg. Schaumburg Lippe dárdái uradalmanak jószág igazgatója.

Pécs szab. kir. város iskolaszéke ma délután a tanács teremben ülést tart. Tárgya ez ülésnek az egyik mult számunkban már említett új tanítóai állások betöltése.

Templom szentelés. Máltóságos Troll Ferenc éneklő kanonok, a pápa ő szentsége házi praelatusa, a mányoki ecclesia patronusa ma, Szt. Mihály napján, mint a templom védőszentjének ünnepén és a templom fennállásának száz éves jubileuma alkalmával, nagy pompával fogja a mányoki templomot felszentelni. A templom ez új megáldására okot adott az, hogy ugyancsak nevezett lelkes főpap a templomot sok ezer forint költséggel újra átalakította s fiatal tehetséges festőnkkel, Graits Endrével kifestette. Mint Mányokról értesülünk, a templom pompára nézve vetekedik bármily nagyvárosi egyházzal. Isten éltesse e derék főpapot!

A belvárosi plebánia templomban a napokban bontották le az orgonát, mely bizonybizon már rég kivenült a szolgálatból. Addig, míg az újat Angszter hírneves orgonaépítő felállítja, az ének kíséretet egy a szentélyben elhelyezett harmonium szolgáltatta. A templom kifestése is nagy léptekkel halad, Graits Endre szorgalmasan dolgozik s eddig már 20 alakot fejezett be.

Hivatalihelyiség változás. A m. kir. 82. honvéd gyalog dandár és a m. kir. honvéd állomás parancsnokság — lakását — és együttes hivatalos iroda helyiségét, folyó hó 29-ével a plebánia utca 6. sz. alatt levő Ocskay-féle házba tette át. — Kocsis főhadnagy.

A központi takarékpénztár, mely tudvalevőleg a Zsolnay-féle bazárt megvette, épületét fővárosias módra most teljesen renováltatta. Így a bazár átjárót a Széchenyi téren levő másik házba kibővítette, a falaknak új külső mázt adott, a boltokat kényelmes bejárókkal s kirakatokkal, ugyszintén nagy tükörűveg ablakokkal látta el. Egyszóval arra törekedett, hogy épületei a külső csin tekintetében első helyet foglaljanak el. Söt a biztonság tekintetében is minden elkövet ez intézet, midőn az újításnál napfényre került, hogy a bazár egyik fala onladékony, porlékony kövekből áll. A falat rögtön megtámasztatta s most alapjából újra épül. Városunk, szépsészeti szempontból, köszönettel tartozik ez intézetnek.

Betörés. Heindlhofer szappanos a szigeti külvárosi országúton levő lakásába esőtörtőkön éjjel ismeretlen tettes az ablakot át bemászott. Tettét annál könnyebben vihette véghez, mert a fatáblák betéve nem voltak. A tettes az állítólag 200 frtot tartalmazó kézi pénztárt vitte el. A rendőrség nyomom van.

Aki a pénzével kérédik. Lesnik Mihály napzamos, szerdán este a szőlőmunkából hazajöve, barátaitval, két napzamosal, betért a „Csillag” csárdába. Miután ezeknek bort fizetett s jól felöntött a garatra, azzal kérédkedett, hogy folytonosan pénzt mutogatta. Két társa a 25 frt birhatására vérszemet kapott, midőn Lesnik hajnal felé haza ment, társai a Petrezselyem-utczában meglesték s tőle a pénzt erőszakkal elvetették. A dulakodásra elősietett őrzjárat elől a rablók megugrottak, másnap azonban a rendőrség előkerítette őket.

A kutyaugatás. Egy lap élesen megtámadja a kutya tulajdonosokat azért, hogy

házőző hű állataik éjjelenként ugatnak s végre felhívja a rendőrséget, hogy tiltsa meg a kutyáknak az ugatást. Lapunk több barátja jobb módot ajánl. Amit az Isten rendelt, attól a rendőrséghez — melynek ugy is elég a baja — nem lehet appellátia. Indítványozza, hogy aki nem akarja hallgatni a kutyaugatást, rendezzen tanfolyamot s tanítsa meg a kutyákat beszélni — akkor majd nem ugatnak.

A „Nemzet” előfizetési felhívását mai lapunk hírdetése közt közöljük. E kiváló nagy fővárosi lapot, melynek főszerkesztője Jókai Mór, s mely a szabadelvű párt egyedüli budapesti napilapja, e helyütt is ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Nagy-Kanizsa haladása. Nagy-Kanizsáról vettük a következő sorokat: Az utóbbi évtized alatt városunk emelkedése valóban feltűnő és örömdetes. Ugy egységek, mint hatóságunk, versenyezve igyekeznek városunkat a nagyvárosok színvonalára emelni. Alig egy éve fejeződött be a „Délzalai t a k a r é k p é n z t á r” palotájának építése; most meg a nagyszerű közpörház közel van a befejezéshez. Eddig a nálunk szálló utasoknak volt némileg jogos panaszaik a vendéglői kényelmes szobák kevés volta s azoknak drágasága miatt. Ezentul erre sem lesz ok, mert a Főtéren, a hivatalokkal szemben álló „Oroszlán” szállodát Horváth József vendéglős vette át s oly csinnal rendezte, hogy ma egyik disze városunknak, s e mellett olcsóság tekintetében teljesen páratlanul áll. — Utcaink egyre szépülnek, már legnagyobb részben kongó uttá vannak átalakítva. Ha így tart a haladás, Nagy-Kanizsa nem sokára méltó büszkesége lesz Dunántulnak.

A rögtönítelő bíróság Zalaegerszegen. A sőtíri rablási ügyben a rögtönítelő bíróság f. hó 25-én hirdette ki az ítéletet. Az ítélet kihirdetésére a vidéki lakosságból is számosan jelentek meg, mert épen hetivásár volt. Kis Baksa Ferencz anyja, két nővére, mindhármán rongyos öltözetben, szintén megjelentek a tárgyaláson. Kora reggeltől az ítélet kihirdetéséig a megyéhez előtt ültek egy kőpadocskán, aggódva várva a sorsot, mely szerencsétlen rokonukat fogja érni. 10 órakor a vádlottakat a tárgyalási terembe vezette 8 szuronyos börtönőr. Rutics törvényszéki jegyző a következő határozatot olvasta fel: Kis Baksa Ferencz, Horváth József és Szakáll György a rendes bíróság elé kerülnek, Domján Pál pedig felmentetik és azonnal szabadon bocsáttatik. Az indokolás a tanúk eltérő és ingadozó vallomásaira utal, melyek Kis-Baksa Ferencz személyes fenyegetését, a négy másik vádlottra nézve pedig a rablás büntényét nem bírták megállapítani. Kis Baksa, Horváth és Szakáll továbbra is vizsgálati fogóságban maradnak. Bessenyei ügyész Domján szabadon bocsátása ellen felelőszést jelentett be. Az elnök azonban ezt visszautasította. minthogy a statáriális törvények szerint felelőszésnek csak akkor van helye, ha a törvényszék korai ítéletet hozott. Az ügyész ezen határozat ellen felelőszést jelentett be.

Az északi vasúti hid leszakadása ügyében teljesített szakértői szemle eredményéről még a következőket jelenthetjük: A szakértői kihallgatásban, mely az északi vasúti hidnak most egy éve történt leszakadása tárgyában a pécsi törvényszék előtt öt napon át tartott, a szakértők, nevezetesen Schmidt alezredes, északi műszaki igazgató, Klimm Mihály tanár Budapestről, Nendtvich és Blum mérnökök és Zucker északi városi mérnök egyhangulag oda nyilatkoztak, hogy a hatodik hidjáróm czölőpjének teljes alamosatása volt a katasztrófa oka. — A mellékkérdésekre nézve a szakértők nézetei eltérők voltak, így nevezetesen arra nézve, hogy lehetséges volt az alamosatás előzetes óvintézkedések által meggátolni, illetve paralyzálni, és hogy az akkori abnormis erősségű áram mellett lehetett-e sondirozásokat eszközölni. Ez utóbbira nézve Blum főmérnök

különvéleményt adott, mely szerint azon időben nem lehetett megbízható sondirozásokat eszközölni. — Dr. Friedmann Bernát védőügyvéd azon kérdésre, hogy több jenőfalvi lakos vallomása, mely szerint a beszakadt hidjáróm két nappal a katasztrófa előtt ingó mozgásokat észleltek, műszaki szempontból elfogadható-e, noha ezen állítólagos észlelet után még két vonat sértetlenül ment át a hidon — Z kérdésre öt szakember nemmel felelt, míg Zucker mérnök e tanuknak eskü alatt tett vallomását műszaki szempontból is hihetőnek nyilvánította. — Balogh Sándor, Farkas Gyula és Ivaniczky eszéki mérnökök, kik mint tanúk hallgatottak ki, eltérő vallomásokot tettek, melyek a vádlottakra nézve részben kedvezők, részben kedvezőtlenek. — Tekintve a vádlottak előtt még nyitva álló jogorvoslatokat, a végtárgyalás csak jövő évben fog megtarthattatni.

Magyarországi pénzügyek. A bécsi Pressének írják Budapestről: Félhivatalos oldalról nagyon erősítetik, hogy az 1884. évi magyar költségvetés az ordináriumban nem fog deficitet föltüntetni és eme hír abban különbözik az előbbiektől, hogy most már a rendes bevételök fölöslegéről, szemben a rendes kiadásokkal szó sincs. Ha az eszközölt öszállításnál kezdetben ily fölösleg, számszerint mutatkozott volna, az is, ugy a későbbi törlése eme tételeknek abban leli a magyarázatát, hogy a pénzügyminiszternek számolnia kellett az ez évi aratás tényleges eredményével, és a kereskedelem és forgalomra kihatással bíró horvátországi és anti-szemitikus zavargásokkal, tehát oly körülményekkel szemben, melyek nem voltak előreláthatók. Az 1884-ik évi ordináriumban elért egyensúly természetesen még nem jelenti azt, hogy a magyar pénzügyek végleges szabályozásának útján elérték az óhajtott eredményt, mert ez csak egy kielégítő, a számszerű igényeknek megfelelő zárszámadással volna jelezhető és nem szabad kicsinyelni ama befolyást, melyet a magyarországi kereskedelem és forgalomnak a sajnálatos események által való megzavarása az adóképessegre gyakorol. Végre még tekintetbe jó, hogy a bevételök többlet jelentékeny töredéke — 2 $\frac{1}{2}$ millió forint — a jövedelmi adó emelése által lett volna eszközölendő és hogy az adóteher emelése most, midőn az adóbehajtás kérelhetlensége oly rossz következményekkel járt és az enyhébb praxist politikai tekintetek teszik kívánatossá, hogy volna keresztülvihető, azt előrelátni sem lehet. Magyarországnak befektetésekre, az extraordináriumbra 23 millió forintra van szüksége, a miből 18 millió forintnak hitelműveletek útján kell fedeztetnie, a mennyiben a rendes bevételöknek rendkívüli emelkedése be nem következne, a mire most nem igen van kilátás. Az investíciók a budapest-új-szónyi vonalra, a munkások stryi vasutára és a Duna és Tisza folyamok szabályozására vonatkoznak.

„Itinó” lugas-szófó. Az ösmeretes Precoce de Malingré szőlőfaj nem csak korai érése (már július végén kezd átlátszó lenni), hanem termékenysége miatt is igen jó lugas tenyésztésre. Egy 7 éves tőke, mely egy ház falán tenyésztetett 1878-ban 353, 1879-ben 183, az idén pedig 267 nagy fürtöt adott. Pedig a fürtök közül a hitványabbakat jó korán kiszedték.

Uj vadászöltözék hűlgyek számára. Erzsébet királyné új vadászöltözékét gondolt ki, mely — mint a párisi lapok írják — számszámra utánoztatik Párisban. Olajbogyó-fakéreg, vagy füstszínű posztóból készül: postillanderék hasonlószerű selyemből ezüstszinnal gazdagon sujtásozva; nagyon világos színű posztómellény, számtalan ezüst vagy aranygombokkal. A szoknya minél rövidebb és ezüstkapcsokkal még rövidebbre szedhető; a sastollas tirioli kalap negyedméter magas. Hosszu keztyű, lovagversző és az illatszerez üveg egészíti ki az érdekes öltözéket.

Uj tüzőltó szer. Scheubeck A. müncheni

gyáros mult kedden mutatta be a budapesti tüzőltóság előtt új tüzőltószerét. A szer felalálója egy forgáccsal megfőtött zsákokat petroleummal leöntött, meggyújtotta s azt pusztá kézzel, miután kezét vízben felolvasztotta szerével bekente, eloltotta. E mutatóvány a jelenvontak osztatlan tetszésével találkozott és szakértők nyilatkozata szerint belső, tehát szoba, butor stb. égésnél e szer fontos szolgálatot tehet. Ezek után egy mintegy 8 méter hosszú, 1 $\frac{1}{2}$ méter széles, 2 $\frac{1}{2}$ méter magas, kátránnyal bőven telített s petroleummal megfőtött máglyát gyújtott meg. A máglya teljesen égett, midőn a tüzet 40 liter szerével kevert vízzel a felalálól 15 másodperc alatt eloltotta. A máglyával teljesen egyenlő szinten megnyújtott s a fővárosi tüzőltóság egy mozdonyfeoszkendezőjével 30 másodperc alatt eloltotta. Ez oltásra 150 liter víz használtatott fel. A szer tehát nemcsak belső tüzekhez, hanem kisebb városoknál, a hol vízszűke van, igen ajánlható. A szer kezelése egyszerű s Follman Alajos tüzőltósági alelnök, Kempelen Béla fővárosi tüzőltó főparancsnokkal, mint központi választmányi taggal egyetértőleg ezen szer beszerzését az összes hazai egyleteknek ajánlani s azokkal a kezelési módot közölni fogja.

Pénzes levelek Bulgáriába. F. évi október hó 1-ől fogva Bulgáriába ugynevezett értékleveleket (lettres avec valeurs déclarées) lehet küldeni 10.000 frank — 4000 frtig. Ezen levelek csak bérmentve adhatók föl, és pedig szedetik: ugyanazon díj, mint egy hasonló súlyu s rendeltetésű ajánlott levélért, vagyis 10 kr. 15 grammonként s 10 kr. ajánlási illeték, s 8 kr. 200 frank — 80 frt vagy töredékeért.

Az összes europai államok között Olaszország van leggyegebenen ellátva szarvasmarhával, a mennyiben ott minden 100 emberre 17 szarvasmarha esik, míg az Egyesült Államokban 33 millió szarvasmarha van, és 100 emberre 66, Norvégiában 56, Svédországban 46, Svájcban 39, Romániában 38, Hollandiában 34, Franciaországban 32, Dániában 29, Belgiumban 26. Ezeknek megfelelők azon számok is, a melyek a marhahus fogyasztást fejezik ki. Olaszország ugyanis e tekintetben is a nemzetek sorozatának legvégén áll. Olaszországban egy év alatt egy ember elfogyaszt 13 kiló húst, Franciaországban 30-at, Svájcban 23-at, Angliában 50-et, Németországban 23-at, Oroszországban 20-at, Spanyolországban 13-50-et.

Közgazdaság.

A „Pécsi kereskedelmi és iparkamara” évi jelentése.
(Folyt.)

E kamara területén tulajdonosan a hústertés lévén a kereslet tárgya, első sorban a husfajok s főképen a bakonyi faj lenne terjesztendő. Hiszszük, hogy Baranyában és Somogyban még elegendően találkozik a régi bakonyi sertés. Ha ez csak két nemzedéken át jól tenyésztetnék, az utódok a legnagyobb valószínűséggel egy későbbi verkeverésnek, pl. sehlanstádivel kitűnő alanyát képezhetnék s ez az ide utalt fogyasztási piacok ez irányu szükségleteit jobban elégítené ki, mint ezt jelenleg a kondor és egyéb jellegtelen sertés teszi.

A sertéskereskedelmi viszonyok szintén sok kívánni valót hagynak fenn, a mennyiben a tenyésztő és vevő közötti közvetítés nagyon rendezetlen.

A pécsi kamara területén felette nagy mennyiségben tenyésztett sertések leginkább sovány állapotban lesznek eladva. A sertéskereskedést u. n. „palócok” közvetítik, kik faluról falura, vásárokról vásárra járnak s így állítanak össze kisebb-nagyobb falkákat, melyeket aztán bőséges nyereség mellett

bécsi, bécs-újhegyi stb. sertéskereskedőknek adnak el. Ezen közvetítés úgy a tenyésztő, mint a tulajdonképeni kereskedő rovására megy.

Oly vidékeken, hol a sertéskereskedelemben rendes gyűlhelye van; hol a sertések állandó vásárra hajthatók; hol a vásárra hajtott sertések esetleg hizlalás alá is vehetők; hol a tulajdonképeni kereskedő maga a tenyésztővel érintkezhetik: a közvetítési nyereség elesik s illetve a tenyésztő és kereskedő javára jut.

Egy pillantás a térképre s azt látjuk, hogy a hazai sertésenyésztők vidékek közt csak a Dunántul s ott is ép a sertésenyésztést páratlan nagy mérvben űző vidéken nincs az igényeknek megfelelő sertéskereskedési gyűlhely, sertészhizlalótelep.

A tenyésztett sovány sertésekben való kereskedelemnek némi gőcspontját eddiggel Vaiszló, Gyüngyösmellék és Sellye képezte; jelentéktelen községek, melyek nemcsak, hogy a vasutól esnek távol, hanem még jóra való közutjuk sincs. E községek vásárai képezik leginkább a sovány anyagokban a beszerzési forrásokat. A sertéskereskedők, kik Zala, Vas, Mosony és Györmegyhelyből s a déli osztrák tartományokból szoktak volt e vásárokat járni, mindinkább elmaradónak: mert nem igen hajlandók ilyen hosszú utat tenni azon eshetőséggel szemben, hogy e kis községi vásárokat hajtott anyag, pl. kedvezőtlen idő, vagy sok egyéb ok miatt felette csekély számu lesz.

Özinte örömmel üdvözli tehát e kamara azon itt Pécsert felmerült s most már határozott alakot öltött törekvést, mely egy a kőbányaihoz hasonló sertészhizlalási és sertésvásári telepnek Pécsert leendő felállítását előzoza.

Pécs egy sertéskereskedési és sertészhizlalási központra a tenyészanyag ritka bőségén, jeles minőségén s a hizlalásra alkalmas kukoricza és árpatermő vidék közelségén kívül, már azért is alkalmas, mert — mint említettük — a Dunántul alsó részében magában állana.

Ha Pécsert ily vállalat lenne, akkor először is a boszniai és szlavonai sovány sertés anyag, — mely most ugyszólván elzúlik — Pécsert keresne piacot. Hiszen most is igen gyakran hajtának ide Pécsre Boszniából kisebb-nagyobb falkákat eladásra. De hogyan járnak az illetők? Sertéseiket koresmai szállásra kell hajtaniok s ott igen magas szállásbért fizetniök. A sertések tulajdonosai tájékozatlanok lévén a városban, egészen a szállástadó vendéglőre bízzák magukat. Ez persze nem igen jár utána, hogy a bosnyák sertésain tudatlanságán. Így telik el nap nap után, anélkül hogy valamely kereskedőnek tudomására jutna, miszerint eladására való sertések hajtattak Pécsre.

A sertések tulajdonosa aztán nem győzővén továbbra a költségekést, sertésain tetemes veszteség mellett is tudni kénytelen. Ily viszonyok mellett csodálható-e, hogy a tenyésztők és kereskedők nem keresik fel nagyobb számban a pécsi piacot!

A vidékükbéli kis tenyésztők meg vásárait azért nem látogatják, mert egy kisebb-nagyobb falkát egy fél napig tartó s rendszerint nem igen látogatott vásáron való kínálásért nem érdemes pl. a Dráva vidékéről ide, s el nem adás esetében még az nap visszahajtani. A kis tenyésztők tehát csak a hozzájuk nagyon közel eső községek vásárait hajtják sertéseiket, a honnan aztán még az nap idejekorán visszatérhetnek. Innen van, hogy Vaiszló, Sellye, Siklós, Monostor, D.-Mihály, D.-Szekeső, Mohács, N.-Bóly, Baán s több helyen tartatni szokott sertésvásárok összehasonlíthatatlanul nagyobbak, mint a pécsiek. Már most elképzelhető, mennyi nehézséggel kell az itteni hentéseknek, de főképp a távoli vidékről ide jövő sertéskereskedőknek küzdeniök, az ide-oda utazásban személy- és vagyonbiztonságukat kockáztatni, ha egy-egy falka sertést akarnak összevásárolni. — Csak Baranya- és Somogy-megye alsó részén, az illető községektől be-

kért kimutatások szerint, mintegy negyvenen vannak (egyesek, uradalmak, bérlők,) kik a sertésenyésztést nagyobb mérvben űzik. Ezen tenyésztők gyakran azon kellemetlen helyzetbe jutnak, hogy télen vagy tavaszkor kifogyván a hizlaláshoz szükséges eleségből, az utak járhatatlansága miatt eleséget még csak a legközelebbi faluból sem hozhatnak. Ilyenkor még a megyebeli hentések sem igen járnak ki a falukra s így a tenyésztő a legjobb akarattal sem adhatja el sertéseit s kénytelen azokat a helyzet jobbrafordul-táig tegelőtre fogni.

Egy Pécsert létesítendő sertészhizlaló telep mindennek elejét venné. A legtávolabbi vidékekről is bizalommal fordulnának ide a tenyésztők; mert tudnák, hogy sertéseiket a mellett, hogy olesón helyezhetik el és élelmezhetik, állandó vásárra viszik. Az eladó mindig ott lehetne sertései mellett s nem lenne kénytelen vevők után futkosni s aztán végül ő maga is a telepen felállítandó szállóban igényeinek megfelelő olesó szállást és élelmezést találna.

(Folyt. köv.)

Budapesti értéktőzsdé.

(Koritz Antal és társa, bank- és váltóház heti jelentése.)

Budapest, szept. 27.

Vége ismét kedvező tözsdéletről tehetünk jelentést. A horvátországi bizogás és a dunántúli antisemita zavargás megszünése nem mulasztották el jó hatást kelteni s mivel a külpolitikai viszonyok is békésebb jellegűek öltöttek, e héten általános javulás állott be és a szilárd irányzat, melyet már a múlt napokban a londoni kamatláb leszállítás előidézt tovább fejlődött. Az áremelkedésre az a impulsus külföldről jött. Különösen a berlini tözsdé mutatkozott hausse-ra hajlandónak s mivel nálunk a fentebb említett okoknál fogva e hajlandóság szintén nem hiányzott, a hét folyamán csakugyan jelentékeny hausse keletkezett. A haussemozgalomban tulajdonlag hitelrészvények, aztán járadékpapírok, más értékek azonban kevésbé részesedtek.

De az áremelkedésre irányuló mozgalom nem volt tartós. Már a hét második felében részint nyeresémeny realizációk, részint gyengébb külföldi jegyzések nyomást gyakoroltak az árfolyamokra s az elért eredmény bizonyára veszendőbe ment volna, ha Tisza miniszterelnök beszéde, az angol bank újabb kamatláb leszállításáról terjesztett hírek nem támogatják az állást annyira, hogy a múlt heti zárhatóság mégis figyelemre méltó emelkedés mutatkozik. A külföldi tözsdék különösen az keltett kedvezőtlen benyomást, hogy a francia-kinai üggy, melyet már befejezettek hittek, még mindig tárgyalások alját képezi.

A mi az üzlet részleteit illeti, áremelkedés mutatkozik osztrák és magyar hitelrészvényekben, járadékokban és némely vasuti részvényekben. Ezen emelkedés mindazonáltal az utóbbi napok gyengébb irányzata által redukálódott. A forgalom hitelrészvényekben olykor meglehetősen mérvet öltött, utóbb azonban a tözsdé üzletellen volt. A helyi értékek piacán alig volt forgalom, némely malompapírok olesóbban kínáltak.

A fontosabb értékpapírok változása kitészik a következő táblázatból:

	szept. 14.	szept. 21.
Magy. hitelrészvény	293.20	293.—
Osztr.	294.25	294.60
4 % os magy. aranyjár.	87.10	87.65
6 % os „ aranyjár.	119.—	119.30
5 % os „ papíráradék	85.80	86.30
Osztr.-magy. államvasut	321.—	320.25
Magy. leszámit. bank	90.50	90.75
„ dijsorsjegy	112.50	113.50
Tiszai sorsjegy	110.—	109.50
Cs. kir. arany	5.69	5.69
Napoleon'd'or	9.50	9.51
Váltó Londonra	120.10	119.95
„ Párisra	47.35	47.35
„ Berliure	58.50	58.50

Irodalom.

A „Magyar Háziaszony.” Az e czim alatt Budapestben megjelenő háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilapnak, mely a magyar gazdasszonyok országos együletének hivatalos közlönye, — előfizetési ára egy évre, 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Előfizethetni legcélszerűbben posta utalvány által a „Magyar Háziaszony” kiadóhivatalához Budapest Váci-körút 20. — Mutatványszámok ingyen küldetnek, mindazoknak, kik a kiadóhivatalhoz

ezekért — legcélszerűbben levelezőlappal — fordulnak.

A legújabb szám következő tartalommal jelent meg:

Az iskola. — Gazdasszonyi növénytan. — A levegőről. Grosz Lajostól. — Egészségtan. — Háztartás és gazdász. — Kertészet. — Konyhaszat. — Heti étlap. — Hasznos tudnivalók. — Irodalom és művészet. — Hymen. — Gyászrovat. — Különlélek. — Talány megfejtés. — Szerkesztői üzenetek. — Heti naptár. — Hirdetések.

Tárca: Te és én. — Budapesti élet. (Heti Krónika) — Fekete szemek.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és érték-tőzsdén.

Budapest, 1883. szept. 28-án.

	Pénzbeli árf.
1 Magyar aranyjárdék 6%	119 45
2 Magyar aranyjárdék 4%	87 20
3 Magyar papíráradék 5%	85 80
4 Magyar vasuti kölcsön.	138 50
5 Magyar földterhentesítési kötvény .	99 —
6 Tamas-bánati „ „	98 50
7 Erdélyi „ „	97 80
8 Magyar szőlődezsma váltásági	97 25
9 Magy. nyeresémeny sorsjegykölcsön . .	113 —
10 Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	109 —
11 Osztrák járadék papírban	78 25
12 „ „ ezüstben	78 75
13 „ „ aranyban	100 35
14 Osztrák-magyar bankrészvény.	836 —
15 Magyar hitelbank részvény.	290 —
16 Osztrák hitelintézet „	292 25
17 Cs. és kir. arany	5 70
18 20 frankos arany (Napoleon'd'or) . . .	9 50
19 Német birodalmi márka	58 65

Közlekedés.

Vasuton.

a Mohács, Pécs és Budapest közti vasuton.
 Mohácsról Pécs felé indul reggel 3 óra 23 p.
 d. e. 10 óra — „
 d. u. 3 óra 15 „
 Pécsről Mohácsra indul reggel 6 óra 22 „
 d. e. 11 óra 15 „
 este 10 óra 37 „
 Pécsről Budapestre indul délelőtt 11 óra 05 „
 este 7 óra 16 „
 Budapestről Pécsre indul reggel 8 óra 16 „
 este 7 óra 15 „

Személyhajók:

Budapestről Mohácsra na
 ponta déli 12 óraker.
 Mohácsról Budapestre na
 ponta d. e. 11 óraker.

Póstahajók:

Budapestről Zimonyig na
 ponta 11 óraker éjjel.
 Mohácsról Zimonyig na
 ponta 8 óra 15 perczkor reggel.
 Mohácsról Gyurgyevóra
 szerdán, pénteken és vasárnap reggel 8
 óra 15 perczkor.
 Mohácsról Budapestre na
 ponta 2 1/2 óraker reggel.

Laptulajdonos: Fekete Mihály.

Felelős szerkesztő: Bodó István.

Nyilt-tér.*)

Bolgár Kálmán ügyvéd Pécsert, irodáját f. évi október hó 1-től a Majláth-tér (Uj-piac) 5-ik számú házba teszi át. 403.

*) E rovatban foglaltakért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdetőfelnek külön lakoziméval is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszolunk, ha a válaszra szükséges póstabélyeg beküldetik.

Olcsó könyvek. Konek: Egyházjog, Fésüs: Közigazgatási jog, Konek: Statistika, Kautz: Politika című könyvek, szépen bekötve, tiszta állapotban olcsón eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Tőke befektetésre és gyűmölcsöztetésre alkalmas ház a belvárosban előnyös áron megszerezhető. Értesítést a kiadóhivatal ad.

Pécsett budai-külváros Kisboldogasszony utca 13. sz. a. egy bolt bérbé adandó. 401.

Egy jó családból származó leány egy családhoz óhajtaná jutni, hol kisebb gyermekeket tanítana és egyuttal a házi teendőket is végezné.

Nyolcz hold szántóföld egy tagban, a pécsi határban, a városhoz közel, a szigeti ország-ut alatt, jutányos áron eladó, vagy házsonbérbe vehető. Értesítést a kiadóhivatal ad. 161

H I R D E T É S E K.

Tudomására hozom a t. ez. közönségnek, hogy

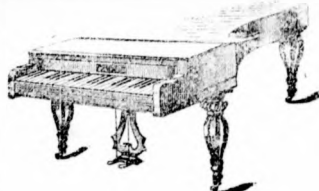
ügyvédi irodám

Kis-tér 11. sz. a. házból a Kis-tér 1. számú (Jäger féle) házba tettem át.

Pécsett, 1883. szeptember 21.

Tisztelettel

Dr. Kereky Mihály,
ügyvéd.

Alulírott tisztelettel hívja fel a t. ez. közönség figyelmét a legjelesebb és legújabb

hangszerekkel

bőven felszerelt

zongora- és harmonium-raktárára.

Alulírott raktár-tulajdonosnál a legkülönbözőbb igények kielégítést találhatnak. — akár vétel útján. — akár havi bérlet illetőleg, sőt eladási esetben — csere útján használt zongorákat is átvész.

E raktárból való hangszerek jóságáért kezeséget biztosít

Schaurek József

185

Pécsett, Ó-posta-utca 32. sz.

569 sz.
vegr. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi tek. kir. járásbíróóság 5510/1883. számú végzése által Valentin Károly végrehajtó javára Dr. Fesztl György pécsi lakos ellen 500 frt. tőke, ennek 1883. év május hó 23. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 12 frt 80 kr. perköltség követelés erejéig de mégis a már lefizetett 100 frt beszámításával elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 740 frt 80 kr-ra becsült butorok és könyvekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a 7274/1883 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Pécsett alperes lakásán leendő eszközlésére 1883-ik év october hó 5-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. ez. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becserőn alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX t. ez. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécsett 1883-ik évi szeptember hó 25. napján.

Kremmer Ferencz,

kir. bir. végrehajtó.

411

Biztosan hat tyukszem és szemölcs ellen a

Nagy-Solymosy KONCZ ARMIN

gyógy-erős és vegyes

által feltalált és készített

„CLAVETHYL“

tyukszem, szemölcs,

anyajegy, függőly, vastag bőr és minden hasonló bőrképződményt irtó-szer, mely minden égető vagy étető szertől ment és fájdalom nélkül — pár nap alatt — gyógyít!

Ára 1 üveggel használati utasítással 1 frt.

Fél próbaüveg ára 60 kr.

! Hatasaért a készítő kezesdik! Valdó minőségben kapható az e vidék részére felállított faraktárban: Gyógyszertár a „Vörös kereszt” Dunaszekcsőn. Postai megrendelések azonnal teljesítenek.

407.

„Kellenetlen szájszag és fogfájás ellen!”

Érdem-éremmel kitüntetett

SCHULHOF KÁROLY ROBERT,

Manchesteri lakos által feltalált

osztrák császári kizárólagos magyar kir. szabadalmat nyert

SZOPIANA-SZÁJSZESZ.

Hatása:

1. Sopiana-szájszész a száj- és orr-üregnek (odras vagy mütőgek, dohanyszag vagy bármi más okból eredő) minden bűzét nyomatlanul eltávolítja.
2. Erősíti a petyhüdt fogtust és az ingó fogakat, az utóbbiaknak visszaadja természetes fehér színüket, megátalítja a fogak kipúzdását, védi a fogak zománctát és óv a fogfájás ellen.
3. A száj- és orr-üreg mindennemű sulyos (skorbutikus) barmalmát gyógyítja, uditi és porosítja a fogtust és edzi a nyakharlyát.
4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog husa pár ceppel, vízzel nem elegyített szájszészszel megnedvesítetik.
5. Diphteritis és más torokhajtóknál igen sikeres gargalizáló szer.

Ára kicsinyben egy üveggel

1 forint 25 kr. o. é.

Raktárak: Szécs Izráin Gyógyszertárszél Pécsett, Török József Gyógyszertárszél Budapestén és minden nagyobb vidéki Gyógyszertárban. *Biró János* Gyógyszertész úrnál Kolozsvárott.

Főraktár

Dr. Schulhof Adolf urnál

Pécsett.

Több mint 800 elismerő bizonyítványok orvosi tekintélytől elomtatottak.

Hirdetmény.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ által az itthelyi jogi képviselettel s a jelzálog kölcsönök közvetítésével bizatván meg, van szerencsém a t. kölcsönt igénylő közönség tájékozásául köztudomásra hozni a következőket:

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ az 1879. évi 39. törv. czikk és alapszabályai értelmében **kizárólag földbirtokra 300 frttól 10.000 frtig terjedő jelzálog kölcsönöket ad** és pedig záloglevelekben vagy készpénzben.

Záloglevél kölcsönök adatnak: 1.) **harminczhárom és félelvi (33 1/2) törlesztésre**, melynél a tőke 7 1/2 %-os 67 félelvi részletben törlesztetik, vagyis a kölcsön 100 frtja után félelvenként 3 frt 75 kr. törlesztési hányad fizettetik; 2.) **tizenhét (17) évi törlesztésre** olykép, hogy a tőke 10 %-os 34 félelvi részletben fizettetik vissza, tehát minden 100 frt után félelvenként törlesztési hányadul 5 frt fizetendő le.

Ezen kölcsönök záloglevelekben adatnak, melyek értékesítését az általa időről időre megállapítandó beváltási ár mellett maga az intézet eszközli.

Készpénz kölcsönök szintén adatnak, akként, hogy a tőke 10 év alatt 20 egyenlő félelvi részletben fizettetik vissza s a mindenkori tőke 7 1/2 %-kal kamatoztatik.

Ezen kölcsönök az intézet részéről a feltételek pontos megtartása esetében fel nem mondhatók.

A kölcsönök részletes feltételei és a záloglevelek beváltási ára alulírtnál (Pécsett, Király-utca 20. szám alatt) betekintheők.

Kelt Pécsett, 1883. szeptember 20-án.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ megbízásából:

Fekete Mihály,

ügyvéd.

Figyelemre méltó!

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudtára adni, hogy építkezés miatt üzlet-helyiséget ideiglenesen elhagynom kellett s üzletemet

Fő-utca a városház épületében levő bolthelyiségbe

(Hamerli J. ur keztyü-üzlete mellett) tettem át.

Ez utóbbi azonban oly szűk, hogy nagyárúkeszletemet abban el nem helyezhetem s így engedve a kényszerűségnek, árucikkeimet **tetemesen le szállított árak mellett kiárúsítom.**

Minél számosabb látogatásért esedez tisztelettel

Kepes Kálmán.

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítettnek.

Felhívás előfizetésre.

A

„NEMZET“

(politikai, naponta kétszer megjelenő napilap)

előfizetőit tisztelettel hívjuk fel előfizetéseik megújítására s a magyar olvasó közönség pártfogását bizalommal kérjük vállalatunk számára jövőben is.

A „Nemzet“ büszkén mutathat főállása rövid ideje alatt követett magatartására. Politikája következetesen és öntudatosan szabadelvű és nemzeti volt. Nem hallgatott a szenvedély szavára; pillanatnyi eszméramlatok s népszerűségi tekintetek nem vezették. Az alkotmányosság, szabadság felvilágosultság és magyarság nagy érdekei szolgálták vezéreszméi gyanánt s ezekhez ragaszkodott, a szabadelvű párt kötelekének keretében, melyhez tartozik, de azzal az erkölcsi függetlenséggel, melyet munkatársainak multja, neve és jelentősége biztosít. Dícsékvés nélkül mondhatjuk el, hogy, ha a közvélemény minden organuma a szabadság, mérséklet és humanismus azon elveit hirdeti, melyeket mi, Magyarország közléte a megpróbáltatásokat, melyeket az idő szerint szenvedni kénytelen, legnagyobb részben elkerülte volna.

A mérséklet és a nemzeti öntudatoság szabadelvű és jogtisztelő politikájához jövőre is ragaszkodunk. Annak alapján kérjük a nagy magyar közönség támogatását, melynek egy valóban irodalmi és európai színvonalon álló lapot adni volt becsvágyunk, s melyet e részben jövőre is fokozott buzgalommal szolgálni elhatározott akarunk.

Hogy a „Nemzet“ irodalmi és ismeretterjesztő részeiben a közlemények mily gazdagsága felett rendelkezett, arra nézve tán elbizottság nélkül utalhatunk a névsorra, mely azok neveit sorolja fel, kik a „Nemzet“-et mult folyamában dolgozataikkal megtisztelték. A magyar közlétnek nincs egy pártja, a magyar tudományak egy szaka, a magyar irodalomnak egy köre, a melyből a „Nemzet“ a legelőkelőbb egyéniségek közreműködését meg nem nyerte volna. Legyen szabad állításunk igazolásául a következő nevekre hivatkoznunk:

Apáthy István, Ambrus József (Torontál), Ambrus Zoltán, Andorka Gyula, Asbóth János, Dr. Ballagi Aladár, Ballagi Mór, Balogh Vilmos, Baráth Ferencz, Bartal Antal, Balázs Sándor, Bereczik Árpád, Bertha Sándor, Biró Tamás, Bodola Lajos, Bodnár Zsigmond, Boros Bálint, Both Menyhért, dr. Csatári Lajos, dr. Csillagh Gyula, Concha Károly, Csemegei Károly, dr. Cseh Károly, Caneryni Kálmán, dr. Daniel Gábor, Detsinyi Arthur, Endrődy Sándor, Erdélyi Béla, Frankenburg Adolf, Sólyom-Fekete Ferencz, Fekete Ödön, Felméri Lajos, Fodor József, Friedmann Bernáth, dr. Gaal József, Garzó Imre, Gobi Imre, Gonda Béla, György Aladár, György Endre, Györy Vilmos, Gyulai Pál, dr. Hampel József, Hajnalka, dr. Hasenfeld Manó, dr. Hankó Vilmos, dr. Havas Gyula, Hegedüs Károly, Heltai Manó, Horváth Gyula, B. Horváth Miklós, Hinka László, dr. Herczegh Mihály, Hevesi József, Hoffmann Pál, dr. Hunfalvy János, dr. Hunfalvy Pál, Huszár Kálmán, Illésy Piroksa, Irmei Ferencz, dr. Jekelfalussy József, Josipovics Imre, Kapeller Ödön, (saarossi), dr. Kán Béla, Károly Gy. Hugo, Keleti Károly, dr. Kenedi Géza, Kerpely Antal, dr. Kerékgyártó Elek, Klapka György, Kont Ignác, Kovács Gyula (Miskolcz), dr. Kovács Gyula, (Budapest), Kovács László, (visontai), Kozma Sándor, Köpösi Ignác, Körösi József, Körösi Sándor, Kunos Ignác, Lánecz Miksa, Lánecz Gyula, László Mihály, Lengyel Sándor, Majthényi Flóra, Manojlovics Emil, Marczali Henrik, Margitai Dezső, dr. Meltzl Hugó, Milkó Izidor, Mikszáth Kálmán, Mohay Sándor, dr. Mutschenbacher Béla, Mudrony Pál, Nagy Gyula, Nagy György, Neményi Ambrus, dr. Neumann Armin, Nicolich Sándor, Szerni herczeg Odescalchi Arthur, dr. Oláh Gyula, Óváry Lipót, Pajor István, Pap Gábor, Pauler Gyula, Pesty Frigyes, Péterfi Jenő, Péterfi József (jágósi), Pólya Jakab, Pulszky Ferencz, Pulszky Károly, Pulszky Polyxena, Reviczky Gyula, Róth Nándor (Zenta), Salamon Ferencz, dr. Schmidt József, Scossa Dezső, Sima F. (Szentcs), Sincerus (egyik legelső magyar tárczaíró álneve), Singer Zsigmond, Sonnenfeld Zsigmond, Szarvas Gábor, P. Szathmáry Károly, Szász Károly, Szentkirályi Ákos, Szentiványi Kálmán, dr. Szentkláray Jenő, dr. Székely József, Székely József, Szalay János, dr. Szádeczky Lajos, dr. Szinyevy József, Szilágyi Sándor, Straus Adolf, dr. Tarnai János, dr. Thallóczy Lajos, Tanos Imre, dr. Teleszky István, Téglás Gábor, Tibád Antal, Tisza László, dr. Toldy László, Tóth Lőrincz, ifj. Thót Vilmos, dr. Tewrewk Emil, dr. Török Aurél, Türr István, Ujvári B., Vadnay Károly, Vajda János, Vaisz Ignác, Varjasi József, Vargha Gyula, Vidéki Lajos, Vámbéri Armin, dr. Váli Béla, özv. Vachott Sándorné, Vajda Viktor, dr. Verédy Károly, Veress Vilmos, dr. Vécsey Tamás, dr. Wlasics Gyula, Weizmann Mór, Zichy Antal, Zsilinszky Mihály.

A lap belső munkatársai, kik politikai cikkeiket írják: Csernátony Lajos, Beksics Gusztáv, Berzeviczy Albert, Hegedüs Sándor, Láng Lajos és Szathmáry György.

Politikai, irodalmi és tudományos közleményein kívül a „Nemzet“ mint hírlap is minden várakozásnak megfelelően igyekezett.

Politikai értesüléseit oly forrásokból meríté, melyek hitelessége ugy a magyar, mint a nemzetközi közélet eseményeire legbiztosabb tájékozást szolgáltatott. Távirati rovatunkat sikerült oly gazdaggá tennünk, hogy minden esetben megfelelő értesítést nyújtott; nem egy alkalommal pedig az eseményeknek egyedül teljes, bő és hiteles forrása volt. E részben állandó levelezőink s minden fontosabb alkalommal külön tudósítóink által állott közönségünk szolgálatára, melyet e részben is legjobb erőnk szerint kielégíteni törekvünk.

Gazdasági rovatunkra kiváló gonddal ügyelünk s az annak lapunkban állandóan szentelt tér akkora, hogy olvasóink minden várakozásának megfelelően. **Gazdasági távirataink** a gyakorlati igényekhez alkalmazvák s e mellett szolidak és pontosak.

Tárczáink közléseit jövőre még gazdagítani fogjuk; s állandó párisi, római berlini és bécsi irodalmi, művészeti és társaséleti levelezéssel tesszük változatossabbá. Október hó elsején pedig megkezdjük **Jókai Mór** nagy történeit regényének: „A lőcsei fehér asszony“-nak közlését.

Mindennek alapján újból kérjük közönségünk szives támogatását.

 A Nemzet előfizetési ára: Évnyegyre 6 frt. Félévre 12 frt. Egész évre 24 frt.

Az estilap külön küldéséért negyedévenként 1 forinttal több.

A „Nemzet“ kiadó-hivatala.

Budapest, ferencziek-tere Athenaeum-épület.

A „Nemzet“ szerkesztősége:

Visi Imre

felelős-szerkesztő

Jókai Mór

főszerkesztő